

Jul 2019

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)
गीतासोपानम्/दीक्षा/भाषाप्रवेशः - प्रथमभागः

नाम - _____

अड्का: 75

(Full Name in English) _____

कालावधि: - होरात्रयम्

Regn. No. - _____ दूरवाणीसंख्या _____

वास-प्रदेशः (Res. Area) _____

आषाढः - विलम्बिसंवत्सरः

जूलै -2019

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) अधो दत्तानाम् अन्यरूपद्वयं लिखत ।

10

१)	माता	मातृ	मातृ:
२)	भवनात्	भवनात्याम्	भवनैत्यः
३)	मूर्त्या	मूर्तिभ्याम् (3)	मूर्तिभिः / मूर्तिणा / मूर्तिभिः
४)	गुरुम्	गुरु	गुरुन्
५)	पितुः (6)	पित्रोः	पितृणाम्
६)	विद्यया	विद्यात्याम्	विद्याभिः
७)	है नदि	हे नद्यौ	है नद्यः
८)	चम्वा	चमूत्याम्	चमूभिः
९)	अड्कन्याम्	अड़कन्यौः	अड्कनीषु
१०)	जाइ.जा.भाम्	जाइ.जा.यौः	गङ्गासु

(5)

त्रायसी	आ	उद्द	म	एष
कथयन्	५	लोट्	म	व
अपिष्ठयन्	आ	लूट्	प्र	द्वि
इक्षाट्व	आ	लोट्	म	घा
करवावृ	आ	लौट्	उ	द्वि
अक्रीपण	ए	लूड्	प्र	ए
कुर्वन्तु	ए	लोट्	प्र	व

(6)

- 1) अहं संस्कृतं पठामि । मम पुत्री अपि पठति ।
- 2) अहं मम पुत्राणां सह महिदेशं प्राप्तमामि
- 3) पत् पुरुषः वालकः पठति तत् उत्तमम् अस्ति
- 4) धनम् अस्ति चैत् कृपया भिक्षुकाय दानं करोतु ।
- 5) त्वं संस्कृतं आषां पठितुम् क्रप्तसि खलु ?

5

आ) उचितं पदं चित्वा उत्तरं लिखत ।

१. अर्जुनः ____ इन्द्रप्रस्थं गच्छति । (हस्तिनापुरात् / हस्तिनापुरम्)
२. शबरी ____ फलानि ददाति । (रामाय / रामम्)
३. ____ महतीं चमूं पश्य । (पाण्डुपुत्राणाम् / पाण्डुपुत्रेभ्यः)
४. छात्रः ____ भक्तिं प्रकटयति । (गुरौ / गुरोः)
५. ____ विना जीवितुं न शक्यते । (जलेन / जलस्य)

इ) एतानि पदानि अधोदत्त-क्रमानुसारं पृथक् कृत्वा लिखत ।

7

त्रायसे, कथयत, कम्पिष्यते, ईक्षस्व, करवावहै, अक्रीणात्, कुर्वन्तु

परस्मैपदि / आत्मनेपदि	लट्/ लङ्/ लृट्/ लोट्	पुरुषः	वचनम्
-----------------------	----------------------	--------	-------

ई) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

8

१. छात्रः विद्यालयं गच्छति । द्विचक्रिकां चालयति । (तुमुन्) ज्ञानं
२. अर्जुनः युधि भीष्मम् अपश्यत् । (स्म प्रयोगः) पश्यति २म्
३. श्रोता शास्त्रं शृणोति । (बहुवचने) श्रीतारः शास्त्राणि शृणवन्ति
४. योगी आसने उपविशति । योगं आचरति । (ल्यप) उपविश्य
५. सञ्चयः धृतराष्ट्रं वृत्तान्तं कथयति । (लङ्-भूतकाले) अकथयन्
६. संस्कृतानुरागी सङ्कल्पं करोति । सन्देशं वितरति । (क्त्वा) कृत्वा
७. सस्यानि अवर्धन्त । (लट्-वर्तमानकालः) वर्धन्ते
८. सीता रामं अवदत् । (क्तवतु-भूतकालः) अक्तवत्ती वदितवती

उ) अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यद्वयं योजयत ।

5

(यदा-तदा, यत्र-तत्र, अतः, यद्यपि-तथापि, यथा-तथा, यतः)

- १) विदूषकः आगच्छति । जनाः हसन्ति । पदा / नदा
- २) युधिष्ठिरः द्यूते पराजितः । सः वनं गतवान् । अनः

(क्र) वद - वदः

अवदन्	अवदनाम्	अवदार्
अवदः	अवदनम्	अवदत्
अवदम्	अवदाव	अवदाम्

दा - दृद्

ददाति	दत्तः	ददी
ददाति	दृदः	दृदी
ददाति	ददृः	दृदृः

दृश्य - लृद्

दृश्यति	दृश्यतः	दृश्यति
दृश्यति	दृश्यतः	दृश्यतः
दृश्यति	दृश्यावः	दृश्यामः

नी - लौट्

नृपतु	नृपतिम्	नृपतु
नृपतु	नृपतिम्	नृपत
नृपति	नृपति	नृपाम्

पतः

(2)

(1)

- ३) गयिकायाः शिरोवेदना अस्ति । अद्य सा गीतं न गायति । अतः
 ४) गुरुः वदति । छात्राः आज्ञां पालयन्ति । भव्या / लभ्या
 ५) युधिष्ठिरः युद्धे अनृतम् उक्तवान् । तत् न अर्थम् । भव्यमि / लभ्यापि

अ) उचितं पदं चित्वा वाक्यं पूरयत ।

6

- १) बालिकाः क्रीडाङ्गणे _____ (क्रीडन्ते / क्रीडन्ति / क्रीडन्ती) ।
 २) त्वम् उच्चैः _____ (पठतु / पठत / पठ) ।
 ३) छात्राः श्वः परीक्षां _____ (लेखिष्यन्ति / लिखिष्यन्ति / अलिखन्) ।
 ४) अहं गणपतिं _____ (वन्दामि / वन्दे / वन्दति) ।
 ५) मामकाः पाण्डवाः च किं _____ (अकुर्वम् / अकरोः / अकुर्वत) ।
 ६) यूयं सुवृष्टिं _____ (कामयन्ताम् / कामयैवम् / कामयामहै) ।

ऋ) धातु-रूपाणि लिखत । (द्वयोः एव)

6

१. वद् (लङ्-भूतकालः) २. दा (लट्-वर्तमानकालः)
 ३. दृश् (लृट्-भविष्यत्कालः) ४. नी (नय) (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) सङ्ख्यावाचकं पदम् अक्षरैः लिखत ।

(१) 22 (२) 96 (३) 33 (४) 45

ब्राविंदानिः
षड् नवनिःत्रिपस्त्रिरेण्टात्
पञ्चवत्वारिण्टात्

४ उपावति;

ल) वाक्यं शुद्धं कुरुत ।

6

- १) पुत्री भ्राता सह आपणं गच्छति । भ्रात्रा
 २) माता पात्रं क्षालनं करोति । पात्रस्य
 ३) गुरवे तस्यै नमः । तस्मि
 ४) छात्राः पाठं अपठत् । अपठन्
 ५) यूयं गृहपाठं लिखित्वा आनयन्तु । आनयन्
 ६) अहं श्वः गुरुं वन्दितवान् । वन्दिष्यामि

ए) किमपि एकं सुभाषितं लिखत ।

2

विद्या ददाति / आचार्यात् पादमादते / छायामन्यस्य कुर्वन्ति

ऐ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत ।

5

- १) अपि २) सह ३) यत् ४) चेत् ५) खलु

ओ) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

6

। (द्रोणः पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः आसीत्) । सः तान् धनुर्विद्यां बोधितवान् । एकस्मिन् दिने कश्चन बालकः द्रोणं प्रति आगतवान् । सः द्रोणं प्रार्थितवान् "मम नाम एकलव्यः । कृपया भवान् मां धनुर्विद्यां शिक्षयतु" इति । (द्रोणः उत्तवान् - "अहं पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः अस्मि । तस्मात् कारणात् भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति) । (दृढसङ्कल्पः एकलव्यः द्रोणस्य प्रतिमां कृत्वा, तस्याः पुरतः धनुर्विद्यां पठितुम् उद्युक्तः अभवत्) । शनैः शनैः सः श्रेष्ठः धनुर्धरः अभवत् । (एकदा एकलव्यः वने धनुरभ्यासं करोति स्म । तदा पाण्डवानां कुक्कुरः तत्र आगतः । कुक्कुरः एकलव्यं दृष्ट्वा अभषत् । एकलव्यः कुक्कुरस्य मुखे बाणं विसृष्टवान् । तदा पाण्डवाः कुक्कुरं दृष्ट्वा ज्ञातवन्तः - "वने अन्यः श्रेष्ठः धनुर्धरः अस्ति" इति) । 5

१. द्रोणः कः? *Marked*

२. द्रोणः कौरवान् पाण्डवान् च किम् अबोधयत्? धनुर्विद्याम्

३. "अहं भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति द्रोणः एकलव्यं किमर्थम् उत्तवान्? *Marked*

४. एकलव्यः कथं धनुर्विद्याभ्यासं कृतवान्? *Marked*

५. पाण्डवाः एकलव्यस्य विषयं कथं ज्ञातवन्तः?

5

ओ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

१. मम जीवनस्य लक्ष्यम् ।

२. श्रीमद्भगवद्गीता ।

॥ शुभम् ॥